

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Capvt II. Altera Christi morientis cygnea modulatio: Hodie mecum eris in
Paradiso.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

interpretis sui. Si quid curatum velis, Christo manda, Christum roga: *memoratio mei*. En responsum promptissimum: *Hodie mecum eris in paradiso*. Sicut Adam post commissum furum vitiose confitens, paradiso mox eiectus, ita latro post tot latrocinia serio respiciens paradiso mox receptus est.

Ad finem hujus vite illico aut premiis aut supplicii Deus afficit. Quandoque etiam in hac vita. Nam Judaeis murmurantibus, *adhuc esca eorum erant in ore ipsorum, & ira Dei ascendit super eos*. Pueruli in Elisæum illudentes mox ab uris laniari. Quivis hominum exacta vitâ, momento primo non solum scit futurum præmium aut supplicium, sed sentit. Quod & latroni huic contigit.

Augustinus Christi personam induens, *Non te differo, inquit, tanta fidei reddo quod debeo: quia non solum credis me resurrecturum sed etiam regnaturum*. Inauditum profus est simul feminare ac metere. Hoc latro fecit. O bone Jesu, charissimos hominum in orbe hoc relinquis, & homicidæ nefario mox parat paradiso! Sed prædixit Siracides, *In opere ipsius exiguum laborabis, & cito edes de generationibus illius*.

Matthæus patremfamilias dixisse procuratori memorat, *Voca operarios, & redde illis mercedem, incipiens à novissimis*. Aeterni Patris procurator Christus incipit à latrone post horam undecimam veniente, cui denarium persolvit. Suadet Salomon, *Nec dicas amico tuo, vade & reperte, & cras dabo tibi, cum statim posis dare*. Fecit certe hoc Filius Dei. Sed quid hoc? Amicissimi petierunt præmii aliquid, at verò non statim id obtinuerunt. Abraham post iter ex Ur longissimum, post multa Deo præstita obsequia: *Domine Deus, inquit, quid dabis mihi?* Promiserat quidem Deus: *Faciám te in gentem magnam; nondum fecerat: benedicam tibi, nondum benedixerat: magnificabo nomen tuum, nondum magnificaverat: perambulá terram, quia tibi daturus sum eam, sed nondum dederat*. Petiit Moyses: *Si ergo inveni gratiam in conspectu tuo, ostende mihi faciem tuam*. Responsum est: *Faciem meam videre non poteris*. Philippus Christi discipulus petiit: *Domine, ostende nobis Patrem*. Nil novi vidit, sed hoc responso accepit: *Quomodo tu dicis: Ostende nobis Patrem? Non credis, quia ego in Patre, & Pater in me est?* Paulus ter Dominum rogat, & deprecat, ut colaphos atque plagas satanæ: neque tamen hujus angeli discessum imperat. Hoc unum illi responderetur: *Sufficit tibi gratia mea*. At latro solam sui memoriam in regno petit, mox regnum ipsum obtinet. Quid hoc obsecro? Maximi refert, quam opportunè aliquid petatur. Latro suas preces Christo allegavit opportunissimè. Si quis pecuniam roget, dum pecunia numeratur; si quis panem postulet, dum panis furno eximitur, aut penori mandatur, vix pecunia, vix panis negari potest. Ita hic profusus, dum Christus Cherub flammato gladio armatum paradisi custodem amoveret, latro supplicem libellum offert: mox illi responsum: *En paradisi panditur: si vis, licet itrepere*. Deinde hinc liquet, quam verum sit effatum illud: *Unus actus intensus plus valet quam mille remissi*. Melior est unica fervens hora quam multi anni languidi; melior est unicus paulo grandior nummus aureus quam crumena obolis plena.

Unicum memorabile facinus, seu, actus heroicus præstantior est, quam aliæ actiones plurimæ, sed remissæ. Hoc actionum discrimen summi apud Deum momenti est; qui non attendit quantum offeramus, sed ex quantitate actiones medullâ boni spiritus plenas desiderat. Reverà latro eam fidem, eamque humilitatem & charitatem in cruce ipsâ exhibuit, ut hæ inferiores ipsius actiones plus valuerint quam aliorum mille. Hinc illud promptissimum infiniti pretii promissum: *Hodie mecum eris in paradiso*. Christi ore in Sanctorum album est relatus latro, & omnium sanctorum primus. *Hodie mecum eris*. Summum hoc solatium est: de lecto in cælum rectissimâ viâ evolare posse. Hujus rectissimi volatus modum in

Christi ore latro inter sanctos primus nominatur. Nova legi.

Christi ore latro inter sanctos primus nominatur. Nova legi.

Christi ore latro inter sanctos primus nominatur. Nova legi.

Christi ore latro inter sanctos primus nominatur. Nova legi.

A Eternitatis Prodomo docemus. Beatus Paulus illud *Præmium* *Hodie* menti altè infixurus, *Adhortamini vosmetipsos, inquit, per singulos dies, donec Hodie cognominatur, ut non obduretur quis ex vobis fallaciâ peccati. Hodie si vocem egeritis, nolite obdurare corda vestra*. Duo sunt Hodie, breve unum ac miserum, felix alterum & æternum. Latroni dictum: *Hodie miserum ac breve paulo post finies; incipies æternum, non finiendum*. Sed & alia quoque vobis expendamus.

Mecum. Hoc solum, esse cum Christo, hoc unum atque unicum abundè satis fuisset promittere, Nam, uti Mecum Augustinus loquitur, *ubi male esse poterat cum illo, & ubi bene esse poterat sine illo?* Latro igitur magnis & incitatis passibus, viâque profus compendiaria in paradysum pervolvit. Non ei dictum: *Paullatim, post me illic pervenies, sed Mecum*. Adam, Enos, Mathusalem nongentis sexaginta novem annis ambulando non accessit sunt, esse cum Deo, quod iste trihorio impetravit. Christus in cruce humanis ac divinis solatiis omnibus carere voluit, hoc unum admisit, hominem insipium & gurgite scelerum extrahere, & unâ secum in beatitudinis domicilium perducere. Quod Apostolis in prædicandâ cenâ promissit: *Vr edatis & bibatis super mensam meam in regno meo*; id latro ante Apostolos experitur.

David in Miphibosetum & Bertellai filios liberalis exitit, luculentis de causis. Miphibosetum corpore quidem caduco clausus, sed tamen regis filius: Bertellai verò regem fugientem grandi munificentia excepit. At latro per omnem vitam improbus, & gratiâ repentinâ regiam Christi mentam accumbit. Jam audit: *Mecum eris: Ego tibi, tu mihi*.

Salomonem Magnificum & Clementem alibi laudamus: Christus Clementissimus, Magnificentissimus, Summæ clementiæ fuit, ad probra omnia obmutescere, ad paucula sicarii verba velut reviviscere, & omnem exprobrere liberalitatem. Magnificentiæ maximæ fuit homini per organem vitam improbo largiri paradysum. Quam bonum huic Domino servire! multi compluribus annis serviunt, demum senes mendici sunt. Hic latro non Christo, sed diabolo totâ vitâ servit, jam repente ditissimus, mens diâ & regno Christi donatur. Promiserat quidem Servator: *Vbi sum ego, illic & minister meus eris*. Atqui crucifixus iste non minister Christi, sed hostis fuit, rota illi, non cælum debebatur. Nihilominus ei munificus rex Judæorum ob pium suspitrium pollicetur paradysum.

Bernardi Claravallensis avo Arnulphus nobilis & dives, Cisterciensis familiæ se addixit. Hic morbis gravissimis præsertim sub vitæ finem exercitatus inter ipsos dolores exclamavit: *Vera sunt omnia, Domine Jesu, vera sunt, quæ dixisti*. Interrogatus quid sibi vellent hæ voces; Promisit Dominus, agebat, iis omnibus, qui sui amore desererent caduca, centuplum recepturos, & æternam vitam. Ita profusus est; promissi vim jam intelligo. Nam hæc ipsa doloris hujus acerbitas solatio est. Per hos ignes brevi delituros transitur, scio, ad delicias immortales. Spes futuri & immensæ præmii, omnem hujus vitæ voluptatem millies antecedit. Famulum tam fidelem à Christo tam largiter remuneratum, nil miri; in admirationem rapit tam festinatam latroni præmium.

ERIS. Pilato varia sciscitanti respondit Christus: *Regnum meum non est de hoc mundo*. Verè non erat, Domine Jesu, nec enim humiles superbis, castos impudicis, mites iracundis misceri passus fuisses, la regem hic agere voluisses. Hinc crucis locum his verbis animas: *Eris mecum*. Nondum in patriâ sumus, sed erimus, & simul erimus. Mater filiolo cibum aut potum in alienâ domo importunius petenti respondere solet; *Mi fili, paullatim expecta, ubi domum redierimus, dabo*. Ita Christus sui memoriam roganti: *Hodie, ait, mecum eris*. Nolita quidem

Christi ore latro inter sanctos primus nominatur. Nova legi.

Christi ore latro inter sanctos primus nominatur. Nova legi.

Christi ore latro inter sanctos primus nominatur. Nova legi.

dem corpora in sepulchris erunt, sed anima tua pars hominis melior, cum mea erit.

§. II. Christi in iis verbis benignitas, Latronis felicitas.

Q Vamprimum in orbem venit Christus, animas ad se trahere cepit; sic utero virgineo etiamnum clausus Joannem Baptistam traxit, ita in cunabulis adhuc conditus ab Oriente Magos attraxit, ita Petrum & Andream, ita Matthæum & Zachæum, ita Nicodemum & Magdalenam ad se pertraxit, ita in ipso ex hoc orbe transitu, velut magnes, traxit latronem. Sed cur, o bone Jesu, non etiam latronem alterum ad te traxisti? nam & pollicitus es, Omnia traham ad meipsum. Alter trahi noluit, imò quò minus trahi posset, omnibus modis obstitit; cor ejus mons plumbeus, immobilis fuit; obstititissima ejus voluntas omnem salutis viam obfirmavit; perit, quia perire voluit.

At verò alter mox victas dedit manus Christo, ita è prædone præco Evangelicus evasit. E diverso Judas ex Evangelico præcone factus est prædonum, furum, latronum coryphæus; Dominum servus, Magistrum discipulus vendidit, quem coram orbe latro defendit differtissimus Christi advocatus. Hac mutatio dextra Excessi. Facile est enim in oculis Dei subito honestare pauperem. Ita solet Deus, qui ex armentariis Prophetas, ex opilionibus Reges, è telonariis Apostolos, è piscatoribus Doctores, è latronibus Martyres & paradisi cives constituit. Non possum, quin Augustinum eximie de hoc loquentem huc sitam. Verba ejus fideliter admetiar: Pendebat in cruce Christus, inquit, pendebat & latro. In medio ille, illi à lateribus. Insultrat unus, credit alter, judicat medius ille. Ille enim qui insultrabat, hoc dixit, Si filius Dei es, libera te. Et alius ad illum: Tu non times Deum? si nos propter facta nostra merito patimur, ipse quid fecit? Et conversus ad eum, Memento, inquit, mei Domine, dum veneris in regnum tuum. Magna fides! huic fidei quid addi possit, ignor. Titubaverunt qui viderunt Christum mortuos suscitantem: credidit ille, quem videbat secum in ligno pendentem. Quando illi titubaverunt, tunc ille credidit. Qualem fructum Christus de arido ligno percipit? Quid enim Dominus dixerat? Amen dico tibi, Hodie mecum eris in paradiso. Tu differas, ego agnosco te. Quando hoc speraret latro? Adductus de latrocinio ad judicem, à judice ad crucem, de cruce ad paradysum. Deinde ipse attendens merita sua non dixit, Memento mei, ut liberet me hodie: sed, Cum veneris in regnum tuum, tunc memor mei esto; si mihi tormenta debentur, vel quomodo veneris in regnum tuum. Et ille: Non sic. Invasisti regnum calorum, vim fecisti, credidisti, rapuisti: Hodie mecum eris in paradiso. Non te differo. Tanta fidei hodie reddo quod debeo. Latro dicit, Memento mei Domine, cum veneris in regnum tuum. Non solum credebat resurrecturum, sed etiam regnaturum. Pendenti, rucisaco, cruento ligno hærenti: Cum veneris, inquit, in regnum tuum. Et illi, Nos sperabamus. Vbi latro invenit, ibi discipulus perdidit.

Ne latro somnum putaret liberalissimum promissum, Christus jurando fidem faciens, Amen dico tibi, ait, Hodie mecum eris in paradiso. Vià rectissimã è cruce ibis in paradysum. Hæc mira sed minimè injusta. Latere hæc sensus hominum, ait Gregorius, nec quidquam de cunctis suis cognoscitur, quia divinorum judiciorum abyssus humana mentis oculo nullatenus penetratur. Scimus quod latro de patibulo transivit ad regnum, Judas de Apostolatus gloria è lapsus in cartarum. Quis ergo discutiatur, in quã viã habitat lux, & tenebrarum quis locus sit, ut ducat unumquodque ad terminos suos, & intelligat semitas domus ejus?

§. III. Reliquia Christi verba (In Paradiso)

IN PARADISO. O admirandam Domini bonitatem! qui Anna, Caipha, Herodi, Pilato non respon-

dit, latroni consentienti non tantum patientissimas aures accommodavit, sed audite confessionis trientem reddidit paradysum. Quanta est, o Christe, tua liberalitas! Homo nefarius pauculis verbis sui memoriam in regno non deponendam petiit, mox ipsum regnum accepit. Quid amplius Joanni Baptista, quid Stephano Martyrum antesignano, quid Paulo Apostolorum maximo promissum? Verissimè dixit Ambrosius, Vberior est gratia quam precatio. Hæc Dei est liberalitas, plura quam petas largiri solet. Abrahamus filium petiit, non tantum id impetravit, sed eum filium, è quo filius Dei natus sceretur. Jacob ut Benjamin rediret, unice petulavit; non illum solum sed & Josephum incolumem recepit. Salomon unam atque unicam desideravit sapientiam; non illam tantum, sed & opulentiam accepit. Ezechias extensorem vitam in annum unicum flagitavit, anni quindecim in augmentum vitæ concessi sunt. Tobias reducem dumtaxat filium optavit, tunc cum filio & filii conjux & argentum multo datum redit. Quærat ille servus non sibi decem millia talentorum remitti, sed pensionis moram tantum poposcit, omnia ei nomina, totum debitum est remissum. Latronis verum erat, O si tam beatus sim ego, Domine, ut mei solum meminisse digneris in tuo regno! non hoc tantum, Mecum eris in paradiso. Non in memoriã tantum meã, sed in meo regno rex eris, regibus omnibus beator. Quam bonus Israel, Deus his qui recto sunt corde! Quam bonum servire Deo, qui minima etiam obsequia tam munificè remuneratur!

Assuerus rex munificentiam suam in Estherem explicaturus, Quid petis, ait, ut detur tibi? & pro quã re postulas? Esth. cap. 5. etiam si dimidiam partem regni mei petieris, impetrabis. Idem & Herodes Herodidi filia pollicitus, Pete à me, inquit, Marci c. 6. quod vis, quicquid petieris, dabo tibi, licet dimidium regni mei. Sed peuter dedit, nec quidem dimidium. Christum non provinciam, non regni dimidium, sed regnum dat totum, qui potens est omnia facere superabundanter quam petimus aut intelligimus. Hebræis olim promissa cap. 3. v. 20. vini, frumenti, olei abundantia, refertum penu, distenta horrea: tandem autem, tandem promittitur & conceditur paradysus. Atque hoc vel intelligentiæ rudi aptissimè. Si dixisset Christus: Deo fueris, Deum videbis; non tantas delicias, nec tam opima sibi gaudia cogitatione depinxisset latro, atque cum viridarium & paradysum audiit promitti. Verus verbum est: Ubi Rex, ibi curia; ubi Papa, ibi Roma; sic ubi Deus, ibi paradysus. Ajunt beatum Egidium divi Francisci socium ex eo tempore, quo Christus ei spectabilis adfuit, tam concisus in cælum desideris raptum, ut audito vel à pueris per plateas paradisi nomine, rerum omnium sensu destitueretur.

Vani laboris sit, pluitibus hæc disceptare, quis ille promissus fuerit paradysus. Non cælum, siquidem quadraginta post diebus in cælum Christus abiit. Non paradysus protoplastis habitatus, quem ajunt non extare amplius, quamvis Irenæus & Justinus contrarium affirmant. Non Persicus, pensilis hortus, quem vero nomine paradysum vocant. Promissit igitur, claram Dei visionem, quæ die illo cunctis in Abraham sinu collectis est concessa. Hanc paradysum nominat, Est enim gaudium mille gaudiis refertissimum. Paradysum Christus in eam usque horam numquam nominaverat, sed in extremis velut Pater abditum thesaurum filiis ostendit. Sublimis in regno, uti Bernardus loquitur, sua vis in ligno.

De seipso Christus dixerat: Ego sum ostium, per me si quis introierit, salvabitur. En ostium cum quinque gradioribus feris, patentioribus plagis. Una alterave horula ad hoc ostium pervigilata peperit beatissimam in cælo æternitatem; ad eò infinite bonus est Deus, homines & jumenta salvans. Glorificabit me bestia agri, ait, dracones & struthiones. Nemo miretur à Dei filiis, ab astris maturnis,

Solus latro
Christum
defendit
& gloria
afficit.
1. Reg. cap. 2.
vers. 30.

nis, ab omnibus Angelis me laudari, multo jam tempore maiestatem meam intuentur, innumeris a me beneficiis affecti: illud admiratione dignius, latronem qui in agris, nemoribus, viis, velut cuncta bestia fame stimulatam transeuntes jugulabat ut prae das ageret, jam in mirrissimam ovem mutatum, ad primam pastoris vocem accurrisse, illi se subiecisse, & tamquam Deum suum jam revereri. Pater, videri poterat dereliquisse filium, aberrant Angeli, fugerant Apostoli, Judaei accusaverant, Romani crucifixerant, latro solus defendit & gloria afficit. Promisit Deus: *Quicumque honorificaverit me, glorificabo eum.* Applausissimè hic praestitum; Regem ab omnibus irrisum honoravit latro quamvis exiguo tempore: mox gloriam obtinuit aeternam.

Diocletiano & Maximiano in Christianos saevientibus, cum ad supplicium duceretur Felix Presbyter, obvius ei fuit Christianorum aliquis, qui cum se ultro & elata voce Christianum profiteretur, mox cum eodem pariter ad supplicium raptus est. Cum autem illius nomen ignorarent Christiani, Aductum vocaverunt. Nam felici Martyri velut in augmentum additus erat ad coronam. Ita Christo Morienti & ad paradisum transeunti, in ipsa veluti via Aductus accessit latro, Felix in cruce societas, quae paradisi viam tam cito tam certam reperit.

S. IV. Christus latronum medius, iudicis formam representat.

Luc. cap. 10.
vers. 30.

Beatus Lucas iter Hierichuntinum describens: *Homoguidam, inquit, descendebat ab Hierusalem in Hiericho, & incidit in latrones, qui etiam despoliaverunt eum, & plagis impeditis abierunt semivivo relicto.* E caelesti Hierusalem in vanitatis Hiericho descendit Christus, sed incidit in latrones, spoliatus & semivivus est relictus. Divinitas vitam quam perdere non potuit, retinuit, humanitas amiserit. Verò in latrones est delapsus, nam & illorum medius pendit. Objectum Christo sapius: *Quia hic peccatores recipit, & manducat cum illis.* Jam cum illis etiam patitur, & moritur. Mi Deus, qualis erat in monte Golgotha haec Trias! Servator orbis, & gemini latrones. Innocens, unus, alter respiciens, tertius perditissimus. Haec trium societas triplex hominum genus adumbrat. Pœnas aliqui quas meruerunt, inviti & impatientes tolerant; ita è cruce in orci flammis properant, per miseriam. Pœnas alii commertas patientià laudabili persolvunt. Iras Domini portant, quia peccaverunt ei. Alii patiuntur insones & immerentes virtuti exercenda, & coronam adipiscenda.

Luc. cap. 15.
vers. 2.

Trium societas in Golgotheo monte triplex genus hominum adumbrat.

Mich. cap. 7.
vers. 9.

En igitur hominem innocentissimum, quia in latrones incidit, ut latro captus, flagris caesus, cruci affixus, satis plagarum monstrat. Non sumus, obsecro, Levitae, neque Sacerdotes, qui transeant sine miserationis sensu; Samaritani sumus, qui videant & misericordiâ moveantur. Et ô quale spectaculum! Deus ille, orbis conditor, qui in caelo adoratur, in infami signo sputis & maledictis notatur. Ipse etiam latro, insultans blasphemabat eum, & dicebat, *Si tu es Christus, salvum fac te ipsum, & nos.* Reserato caelo Isaias: *Vidi, ait, Dominum sedentem super solium excelsum, & elevatum. Seraphim stabant super illud, & clamabant: Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus exercituum; plena est omnis terra gloria eius.* O Isaias denuo suspicet, & hunc ipsum quem vidisti Dominum, intueri. Quantum hic intuitus ab illo divertit? Non Seraphinorum ala, sed flexiles spinæ caput jam inumbrant; non iam sedet, sed pendet; non Angelorum, sed hostium, sed latronum medius; non adoratur, sed irridetur, & contumeliis vexatur ab omnibus. Non in cavo Bethlehemi sumus, qualis enim hic Joseph & Maria? Non sumus in caecumine Thabor, qualis enim hic Moyses & Elias? Verè semetipsum exinanivit. Hic oculos, hic figamus animum: nisi ad hunc aspectum superbiam in nobis

Luc. cap. 23.
vers. 39.

Isai. cap. 6.
vers. 3.

omnem expugnemus, a quomodo est de nobis. Paulò ante Christus cum Barabbà latrone in eamdem lancem est appensus, & vicit pondere latro. Vox populi fuit: Non hunc, sed Barabbam. At verò nos animalia ad omnem arrogantiam nata, ab omnibus coli & suspici, in omnium oculis & ore versari, omnium applausu salvari, extolli caelo cupimus. Hæc humilitatis nostrae sunt specimina. Superbe cinis oculos ad Christum reflecte, alia cernes submissionis paradigmata. Aut imitare, aut hereditati promissæ renuntia.

omnem expugnemus, a quomodo est de nobis. Paulò ante Christus cum Barabbà latrone in eamdem lancem est appensus, & vicit pondere latro. Vox populi fuit: Non hunc, sed Barabbam. At verò nos animalia ad omnem arrogantiam nata, ab omnibus coli & suspici, in omnium oculis & ore versari, omnium applausu salvari, extolli caelo cupimus. Hæc humilitatis nostrae sunt specimina. Superbe cinis oculos ad Christum reflecte, alia cernes submissionis paradigmata. Aut imitare, aut hereditati promissæ renuntia.

Sed hic etiam supremi iudicii verissimam effigiem contemplerur. Christus iudex, partium duarum medius in alto cernendus, hinc caelo adscribendi, illinc tartaro praecipitandi sententiam expectant. Crux ipsa tribunal est. De futuro iudicio dixerat Christus: *Tunc duo erunt in agro, unus assumetur, & unus relinquetur: duo in molâ, una assumetur, & una relinquetur: erunt duo in lecto uno, unus assumetur, & alter relinquetur.* In omnium hominum genere erunt, qui in caelo recipiantur ob sancta promerita, erunt & qui erebo sepeliantur propter opera prava. *Va miseris nobis,* ait Gregorius, *qui de electione nostrâ nullam adhuc Dei vocem cognovimus, & jam in otio quasi de securitate torpemus. Debet profectò, debet in spe esse non solum securitas, sed etiam timor in conversatione, ut illa certantes foveat, & iste torpentes pungat.* Nunc igitur quisque spem jungat timori, ne & ipse inter relinquentes numeretur. In duobus his latronibus hæc iudicii forma vel oculis cernenda proponitur. Par peccatum, par supplicium, par respiciendi subsidium, exitus diversissimus. Alter, inquit Hieronymus, praecedit Petrum in paradisum, alter Iudam in infernum.

Suppliciorum omnium summum est cum obstinato latrone sic abjici. Utrique gratia divina praesto fuit; illi efficacis, ut in Theologorum scholis loquuntur, hinc sufficiens; potuisset servari, si voluisset, sua culpa perierit. Cur autem, inquit, non utrique dedit gratiam efficacem? Ad hæc talia illud Augustini semper ingero. Iudicia Dei possunt esse occulta, injusta esse non possunt. Noli investigare, si non vis errare. Hi latrones velut duo bajiuli Borrum vitæ junctâ operâ portabant. Ille qui praecessit, nec borrum vidit, nec dulcedinem ejus gustavit, alter vidit & gustavit, quoniam suavis est Dominus.

Hoc autem obstinatæ mentis cruciarius omnes moneat: Ne procrastina. Heu quot millia hominum latronem alterum in sui ruinam trahunt quotidianis procrastinationibus? Nec cogitant temerarii, unum illum è tot centenis millibus sub ultimum vitæ finem serbò respuisse, diem illum singularis misericordiæ fuisse, omnia ceteroqui facilia, in extremis reddi difficillima; unum quidem è duobus paradiso donatum, alterum ad inferos dejectum. Utriusque rigido fatali Christus & Christi Mater aderat, effusus Christi sanguis recens fuerat, prodigia & miracula in aperto erant, reserata invitaverat salutis via. Nec hilum movebatur obstinatus; surdus ac cæcus obiit & perierit. Quam bene Ambrosius, *Rapiamus, inquit, & festinemus, nam pascha non inducatur nisi festinanter. Regnum celorum vim patitur, & videntur rapiunt illud: rapuit bonus, neglexit malus. Naviga ergo, naviga, quisquis es, naviga, dum tibi flant zephyri: occasione commodam distulisse semper obfuscavit; ponendi tempus neglexisse multò magis semper nocuit.*

Joannes Xiphilinus Patriarcha Constantinopolitanus, ut eadæmonis mores perfidissimos detegeret, ita, inquit, pacificetur diabolus. Da mihi diem hodiernum, Deo crastinum; mihi tempus praesens, Deo futurum, ut ita tardantes & procrastinantes abripiat. Non negamus Manassen impium senem obiisse, sed & hoc asserimus, Ammonem libidinosum juvenem sublatum. Summa vitæ iactura, dilatio. Differre honesta semper seruum ac noxium. *Idcirco, Hodie si vocem Domini audieris, noli obdurare corda vestra. Ah, noli! Hodie est, dum*

Paradisi promissæ renuntia.

Paradisi promissæ renuntia.

Paradisi promissæ renuntia.

vita est. Patet ostium, licet ingredi. Pœnitebit, sed forsani nium ferò, pœnitentiam ditulisse. Paradisi claves jam in proparulo sunt, nemini negantur ferò pœnitenti. Paradisus tribus omnino clavibus est referendus. Hæc illarum nomina sunt: Accusatio sui, Resignatio sui, Perseverans Tolerantia. De singulis pauca.

§. V. De primâ paradisi clave.

Prima, Accusatio sui. Latro paradisi civis, Nos quidem justè, inquit, nam digna factis recipimus. Jobus non solâ patientiâ, sed sui accusatione quoque laudatissimus, Si abscondi, ait, quasi homo peccatum meum, & celavi in sinu meo iniquitatem meam. Pulcherrimè hac de re Gregorius, Videatur, inquit, vir iste culibet magnus in virtutibus suis, mihi certè sublimis apparet etiam in peccatis suis. Mirentur in eo qui volunt castitatis continentiam, mirentur integritatem justitiam, mirentur viscera pietatis: ego in eo non minus admiror confessionem humilissimam peccatorum, quam tot sublimium gesta virtutum. Scio enim quòd per infirmitatis verecundiam perurumque gravioris est certaminis commissa peccata proderè, quam non admissa vitare: & unumquodque malum quamvis robustius vitetur, tamen humiliter proditur. Indicia vera confessionis sunt, si cum quisque se peccatorem dicit, id de se dicenti etiam alteri non contradicit. Scriptum est: Justus in principio accusator est sui. Quòd si superbè defendimus, liquet, quia peccatores nos ex nobis sicè dicebamur. Vir de summo opere curandum est, ut mala que fecimus, & sponte fateamur, & hæc aliis arguentibus non negemus. Superbia quippe vitium est, ut quòd de se fateri quisque quasi suâ sponte dignatur, hoc sibi dici ab aliis dedignetur. Sed utilitissimum humanæ gentis vitium est, audendo peccatum committere, commissum negando abscondere, convictum defendendo excusare. Si Adam humiliter se accusasset, à paradiso non exulasset; excusando culpam non delevit sed auxit. Quàm rarò auditur illud: Ego quidem justè, nam digna factis recipio. Boni se ipsos, improbi non se reprehendant, sed alios. Peccatum peccato addit, qui culpam quam fecit, patrocinia defensionis adjungit.

A culpâ nostris omne malum nostrum oritur: sed hoc quotidianum diaboli vastramentum est, ut culpam causas modò male fortunæ, modò concitior naturæ, jam illis, jam istis hominibus adscribamus. Perquam rara vox auditur: Nos quidem justè. Culpam omnes tegimus, nec admittimus nomen factorum rei. Jam quantæ excusationes in omni crimine? Imò & rationibus etiam propugnare malè facta conamur. Quid? quòd virtutis nomen non rarò vitis indamus? Nonnumquam, quòd deterius, gloriamur etiam in rebus pessimis. Quòd si quis verum crimen objiciat etiam palam factum, indignamur, & in iras confurgimus, & sæpe capulo manus propior quam confessioni. Non erubescimus aures, oculos, manus medicorum in erubescendis morbis: tantus nos amor vitæ tenet, & animi vulnera detegere reformidamus, aded nos æterna mors non terret. O quanti solo pudore malo perierunt æternum! poterant æternum vivere unâ confessione: pudor noxius retrahit. Pudorem nociturum exiit latro, delicta palam fassus, quòd facilius veniam mereretur, nec delicta tantum, sed & pœnam illis debitam justè se pati confessus. Hic suos quisque motes excutiat: num erroris suos fateatur an negat; damnet an defendat; vituperet an laudet; oderit an amet. Suimet accusationem in latrone reperiet; qui scelera sua damnavit palam, laudavit innocentiam Christi.

Rex Balac Israël hostis, omnibus contendit virtus, ut Balaam Magus Israël devotionibus & carnibus malediceret. At verò Deus Balaamo præcipiens est. Quid, obsecro, Deus suo populo timet ab execratione magi? Anastasius Nicænus eruditè hoc edisserens, Assidue, inquit, populus peccabat; idcirco pœne etiam

assidue puniebatur. Ne verò diceret originem punitio- nis esse imprecationem vatis, non permisit illum Deus malè im- malè imprecari. Stipendia peccati mors, & omnis comita- tus mortis. Nos igitur acculemus nos ipsos, & culpas nostras; ita prævertemus diabolum accusatorem fra- trum. Hæc prima & ferè unica pœnitentiæ lex est: Ac- cufare seipsum.

Ruffinus Aquilensis memorat ad Pœmenem Ab- batem venisse qui rogaret, ea sibi verba interpretare- tur: Omnia munda mundis. Cui Pœmen: Qui dicti hujus notionem caperet, omni re creatâ inferiorem se crede- ret. Cui frater, Et quomodo, inquit, homicidâ me de- teriorem censeam? Cui denuo senex: Non occidisti alium? suam ipsius animam jugulasse nequius est. Nec- dum vim dicti cepit. Cui Pœmen denique, Hæc sola, inquit, justitia est hominis, ut seipsum reprehendat. Tunc enim justus est, cum sua peccata condemnat. In- de fuit qui diceret, Virutes aliquò diverfantur apud me; sola emanet sui accusatio. Hæc prima paradisi clavis est: Nos quidem justè.

§. VI. De alterâ paradisi clave.

Alterâ, Resignatio sui in manus Dei ad præmium & ad supplicium. Domine, memento mei. Bernardus æstuante affectu, Vtrumque es mihi, ait, Domine Jesu, & speculum patiendi, & præmium patientis. Tu caput meum post victoriam coronas, sive quia pugnantem te spectro, sive quia ex- pectò non solum coronantem, sed & coronam. Trabe me post te, libenter te sequor, libentius fruor. Si sic bonus es Domine sequentibus te, qualis futurus es consequentibus? Illi ergo fida- mus toto pectore; quò major fiducia, hoc melior resignatio. Arnoldus Carnotensis ad eandem nos fida- ciam animans, Sit qui invocet, inquit, erit qui exaudiet; sit qui pœniteat, non deerit qui indulgeat. Dum halitus in nobis superest, pes etiam sit cum plenâ sui resignatione, uti certè latro divinis nutibus se totum tradidit. Quod Gregorius singulariter commendans, Nihil, inquit, in eo pœnis liberum, nisi cor & lingua remanserant. Inspirante Deo totum illis obtulit, quòd in se liberum invenit. Ille qui ta- lis ad crucem venit ex culpâ, ecce qualis à cruce recedit ex gra- tiâ. Confitebatur Dominum, quem videbat secum humanâ in- firmitate morientem, quando negabant Apostoli eum, quem miracula viderant divinâ virtute facientem. Huic igitur Do- mino, quem inter tot negantes publicè confessus est re- gem, totum se tradidit.

Subinde lis suavissima inter amicos oritur: ille rem mutuam vult reddere, iste recusat accipere, cum affa- bili hoc dicto: Bonâ manu possidetur. Quidquid offerimus Deo, velut in Dei manu reponentes, id omne summâ securitate munimus: ab optimâ manu tenetur, quidquid Deo committitur. Promissum Christi est: Et non rapiet eas quisquam de manu meâ.

Non ignota vox dilecti est: Quid magis à te requiro, imit. Chri- quam ut te studeas mihi ex integro resignare? Quidquid præ- ter te ipsum das, nihil curo; quia non quero datum tuum, sed te. Offer te mihi, & da te totum pro Deo, & erit accepta oblatio. Si autem in teipso steteris, nec sponte te ad voluntatem meam obtuleris, non est plena oblatio, nec integra erit inter nos unio. Igitur omnia opera tua præcedere debet spontanea tui ipsius in manus Dei oblatio.

Homo divinæ voluntati ad nutum obsequens, & ve- ro nomine Resignatus ita semper & in rebus omnibus erit turbatissimis loqui solet: Si ita tibi visum, Domine, ita fiat. Si quid à te petam noxii, nega mihi. Tu nôsti quid in rem meam magis expediat; age mecum prout volue- ris. Da, quòd vis, & quantum vis. In manu tuâ sum ut pila, huc illuc & quacumque placuerit, me mitte. Ho- notem tuum spectro, non meum; tibi vivere desidero, non mihi. En ego servus tuus ad omnia paratus. Neque nescio tuam pro me providentiam, mi Deus, dies no- stræque jugiter multo magis vigilare, quam mea omnes

Israël
Rem. cap. 6.
vers. 2.
Apo. c. 12.
vers. 10.
Ruffin. Ag.
n. 131. apud
Rufveid.
Pelag. c. 15.
num. 3.
Tir. cap. 1.
vers. 15.
Bernardus
Luc. cap. 23.
vers. 42.
Bernard.
serm. 47. in
Cant. med.
mibi p. 922.
Arnold.
tract. 7. de
verbis Do-
mini.
Greg. lib. 18.
Moral. c. 25.
mibi p. 723.
Joan. c. 10.
vers. 28.
Imit. Chri-
stil. 4. c. 8.
n. 1. & 2.
Locutio
hominis
ad divinâ
voluntatem
resignati.

Tres cla-
ves quibus
paradisus re-
feruntur:
1. Accusa-
tio sui.
2. Resigna-
tio sui.
3. Perseve-
rans toleran-
tia.
Ergo
pœnitenti-
am
effugiat.
Matt. 23.
vers. 35.
Luc. 11.
vers. 21.
Gregorius
Moral. 18.
c. 25.
Ergo
pœnitenti-
am
effugiat.
Aug. 19.
de
serm. 17.
Latro de-
licta palam
fassus est,
ut melius
veniam
mereretur.
Nan. c. 12.
vers. 12.
Cur Deus
non per-
miserit po-

cura pro meipso possint. In lubrico stat, imò non stat, sed nrat & cadit, qui non omnem suam sollicitudinem in te projicit; tibi cura est de nobis. Modò igitur mea cum voluntate tuà quàm integerrimè consentiat: tibi omnia permitto cetera. Quid sit futurum eras, querere fugio: quemcumque dederis dierum, lucro appono. Si tenebris me sepias, laudo te: si lucem affundas, etiam laudo te: si pœnis me afficias, æquè laudo te: si morbo, si paupertate, si ærumnis aliis me affligas, iterum laudo te. Non potest non esse bonum, non esse optimum, quod de me statueris. Hoc enim semper, mi Deus, quod melius est, quod optimum est, facis. Pro te libentissimè patiar, quidquid me pati volueris. Amarum & dulce, lætum & triste de tuâ manu, decretis tuis contentissimus accepto. Ab uno atque unico me malo tuere; dummodò se non offendam, & ego facillè mortem & inferos ridebo. Quidquid calamitatis in me irruerit, non formidabo, modo non expungar è libro vitæ.

Recordor, mi bone JESU, tua mihi monita jam centies, jam sexcenties occentata; saluberrimas præceptiones tuas jam novi. Hæc voces tuæ sunt: Relinque te, & invenies me; pro tuâ voluntatem meam sequere. Nihil elige nisi quod mihi scieris placere. Grande lucrum, abundans gratia, ingens promeritum est, à meo semper arbitrio in rebus omnibus pendere, idque sine omni exceptione. Quantò sincerius hoc feceris, tantò mihi magis placebis, & tibi amplius lucraberis. Aliqui ad meam se voluntatem conformant, sed cum exceptione: non placent. Aliqui bono impetu se mihi totos dedunt, sed brevè recipiunt quod dederunt: neque hi placent. Sunt pauci, qui sese totos suâque omnia è toto meâ voluntati transcribunt plenissimè: hi placent. Hoc fac, & vives.

Pl. c. v. 8. Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum. Hoc facere quod jubes, modis omnibus conabor. Et si quid in me cunctationis aut desidia fuerit, tu meam etiam rebellem ad te propitius compelle voluntatem. Ita me tibi penitus tradò, tamquæ arctè devincio, ut si vèminimùm tuæ resistam voluntati, verberibus etiam & plagis velim adigi ad præstandum, quod promisi, officium. Tua, mi Domine, voluntas, omnis justitiæ norma est. Fiat voluntas tuâ ab æterno usque in æternum.

Ita profectò sentit, ita & loquitur, qui suam voluntatem divinæ integrè adjunxit. Hæc sui Resignatio altera paradisi clavis est. Hæc una vel mille seras referat.

§. VII. De terciâ clave paradisi.

3. Perseverans patientia. Tercia paradisi clavis, Perseverans patientia Chrysofomo crux ipsa paradisi clavis est. Crucifixo certè paradisi promittitur. Qui socius crucis est, socius & paradisi erit. Latronum alter jure dixisset: Nisi ligno suffixus fuisset, orco præcipitatus fuisset. Ad caelum crux exiit. Hominum afflictissimi, plerumque Deo charissimi. A virgis sapere discimus. Innumeris principium salutis est calamitas. Milèriarum multiplex amaror dulce caelum facit. Tutissima inter arduas & alta via est. Ubi afflictio non est, ibi plerumque Deus non est. Ratissimè sani fumus sine his cauteris. Quod patimur non pœna est, sed medicina. Quem diligit Deus,

1. Cor. c. 3. corripit. Omnes qui placuerunt Deo, per multas tribulationes transierunt fideles. Patientia opus est, sed constanti. Noluit Christus ante constitutum finem dolores crucis finire. Deponi de cruce voluit, non descendere. Tormenta hæc exhaustit usque ad novissimum suspirium. Potuit dicere: Consummatum est. Fidem præstitit ad ultimum. Patientia non est vera, quæ non est firma & perseverans. Cur subito jam passi graviora patientiam abrupimus? Non est diuturnum, quidquid finem habet. Notus divorum encomiastes narrat, Marianum & Jacobum Martyres hilari viso recreatos in carcere hunc in modum. Agapius martyr jactò dudum omni cruciatus

Surius 10. 3. ipso initio. Alioqui die 30. Aprilis

A perfunctus, Jacobo per quierem se spectandum præbens lætissimâ fronte, ad convivium hilare invitavit. Illuc igitur Jacobus & Marianus velut ad Agapen properare visi. In viâ occurrit puer, quem constabat antè triduum unâ cum matre martyrium pertulisse. Hierosis redimitus, & virentem palmam dextrâ præferens, Quo, inquit, tenditis? gaudente & exultate: cras enim & vos cœnabitis nobiscum. Secundùm quietem hæc vidisse, constantem Martyrum patientiam mirificè roboravit. Quin igitur duramus, & quod calicis amari reliquum est, fronte hilari perhaurimus: Acclamat Christus: Hodie mecum eritis in paradiso.

Annæus Seneca de libro Q. Sextii disertans, in qua cumque, ait, postione mentis sim, cum lego hunc (satebor tibi) liber omnes casus provocare, libet exclamare: Quid cessus fortuna? congruere, paratum vides. Illius animum in duo, qui quærit ubi se experiatur, ubi virtutem suam ostendat. Libet aliquid habere quod vincam, cuius patientiâ exerceat. Nam hoc quoque egregium Sextius habet, quod & ostendat tibi beatæ vitæ magnitudinem. & desperationem ejus non faciet. Scies illam esse in excessu, sed volenti penetrabilem. Christus crucifixus, libet admittendus, intus & foris scriptus, omnigenæ patientiæ compendium absolutissimum. De hoc libro Christianus quisque dixerit: Cum lego Hunc, libet provocare omnia mundi adversa, omnes carnis illecebras, omnia diaboli machinamenta. Pro Christo & cum Christo pati suave est. Quidquid ego quidem patior, justè, justissimè patior; pœnas luo quas merui.

B Et en Patientiam Latronis & Constantiam. Admissæ sunt illius preces: Obtinuit ampliora quàm petiit, dolor tamen crucis non mitigatus est, manserunt vulnera, adhuc erant frangenda crura, acerba mors oppetenda. Ille tamen è cruce descendere non cupivit, Christi gratiam non carnis lusu æstimavit, omnem sui calicis amarorem exhaustit. Exhaustiendus est calix usque ad fundum. Perseverantia virtutum finis & consummatio, patientiæ gemmatum diadema.

C Apocalypicos divinus scriptor, Ego Ioannes, inquit, frater vester & particeps in tribulatione & regno. Nimirum societas crucis & mortis, vitæ ac beatitudinis parit societatem. Nemo autem crucem suam putet gravissimam, aut intolerabilem. Inter omnes tribulationes, inquit Augustinus, nulla est major quàm conscientia delictorum. Nemo de cruce ante finem solviatur descendere, si comparatur ut & conglorificemur. Paradisi claves in promptu sunt, si volumus, mors nostra erit transitus è cruce in paradisu. E Bernardo clausulam appono: Bona mors, inquit, si peccato moriaris, ut justitia vivas. Hæc mors necesse est ut præcurrat, quò illa sequatur secunda. Dum vivis in carne, morere mundo, ut post mortem carnis incipias vivere Deo. Bona proinde mors justis propter requiem, melior propter novitatem, optima propter securitatem. Huic moris succedit jucunditas de novitate, securitas de æternitate.

CAPVT III.

Tercia Christi morientis cygnea modulatio. Ecce Filius tuus.

O Cellas Domini Joannes de primis in orbe fratibus, Non sicut Cain, inquit, qui ex maligno erat, & occidit fratrem suum. Horrendum proflus & primum homicidium, primumque hominis morientis paradigmata. Quis sensus fuerit parentibus Abelis Adamo & Evæ? Non dubium rei novitate attonitos fuisse, cum hominem mortuum nunquam ante viderint, nec ulcimum mortis tyrannidem experti sint. Mæror illorum & dolor nequit explicari.

Multò minis verbis exequi poterimus mærores & dolores Matris sub cruce stantis Mariæ, quæ unigenam suum Abele sanctiorem non tantùm defunctum, sed flagellis